EKONOMİDE YENİ YOL HARİTASI

Hazırlayan: **MEHMET KAYA**

Fotoğraflar: Dünya Gazetesi Fotoğraf Arşivi

Hükümet, 2018-2020 yıllarında her bir yıl için yüzde 5.5 büyüme oranı planladığı Orta Vadeli Program ve Orta Vadeli Mali Planı açıkladı. 2018 yılında büyümenin bileşenleri içinde tüketim ve yatırımların etkili olacağı vurgulandı. 2018 bütçe verilerine bakıldığında ise mali disiplinin korunması ve bütçe açığının sınırlı tutulması için ilave vergi ve diğer gelir getirici önlemler yanında, harcama azaltıcı önlemler de planlanması dikkat çekti.

GSYH'nin yüzde 0.8'i oranında 27 milyar 568 milyon TL düzeyindeki bu önlemlerle bütçe açığı 2018 yılı için, 2017 yılına göre düşük bir artışla 65.9 milyar TL olarak programlanması dikkat çekti. Bu miktar GSYH'nin yüzde 1.9'u oranında merkezi yönetim bütçe açığı anlamına geliyor. 2017 bütçe açığı güncellemesi ise GSYH'nin yüzde 2'si oranında 61.1 milyar TL olarak tahmin edildi.

OVP'nin 2020 için 13 bin 24 dolarlık kişi başına gelir hedefi, Türkiye'nin "yüksek gelir grubu ülkelerine" girmesi anlamına geliyor. 2018-2020 Orta Vadeli Program (OVP) ve Orta Vadeli Mali Plan (OVMP) temel göstergeleri Ekonomi Bakanı Mehmet Şimşek, Maliye Bakanı Naci Ağbal ve Kalkınma Bakanı Lütfi Elvan'ın katıldığı basın toplantısıyla açıklandı.

Verimlilikte yükseliş bekleniyor

Kalkınma Bakanı Lütfi Elvan'ın verdiği bilgiye göre 2018 yılı büyümesine talep açısından tüketim 3.2 puan, sabit sermaye

Eylem Planı'nda neler var?

Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek tarafından sunulan OVP'de acele kamulaştırmanın kaldırılmasından lojman satışına kadar bir dizi eyleme yer verildi. OVP amacını gerçekleştirmeye yönelik makroekonomik istikrar, beşeri sermaye, yüksek katma değerli ürünlere geçiş, yatırım ortamı ve kamu kalitesine yönelik eylemlerden bazıları:

- Gıda fiyat oynaklığına karşı, lisanslı depoculuk geliştirilecek, soğuk zincir zorunlu olacak, toptancı hal yasası değişecek.
- Cari harcamalar kısılacak, taşıt kullanımı azaltılacak.
- Zorunluluk dışında kamu binası yapımı durduruldu.
- Çok zorunlu olmadıkça acele kamulaştırma yapılmayacak.
- Sosyal yardım alanlar denetlenecek.
- Yatırımlarda; yük odaklı bölünmüş yol, liman ve demiryolu, demiryolu iltisak hattı, sulama ve arazi toplulaştırma öncelikli olacak.
- Hazine'ye ait tarım alanları yine tarımda kullanılmak şartıyla satılacak.
- Şehir içinde, eski ve deprem riskli kamu lojmanları satılacak.
- Turistik tesisler dahil Hazine taşınmazlarının lehtar ve kiracılarına doğrudan satışı kolaylaştırılacak.
- e-ihracat kolaylaştırılacak, ihracatçıya "Tek Noktadan İhracat" kolaylığı ve tek pencere uygulaması sağlanacak.
- Doğu-batı demiryolu yatırımları hızlanacak. Limanların ulaşım altyapısı güçlendirilecek.
- Öğretmen akademisi kurulacak. Tematik mesleki ve teknik lise uygulaması genişletilecek. Üniversiteler ihtisaslaştırılacak.
- Sosyal yardım alan ve çalışabilir durumdaki bireylerin üretkenliğinin artırılması sağlanacak.
- Kamuda taşeron sistemi düzenlenecek.
- TÜBİTAK ve Enstitüleri yeniden yapılandırılacak.
- Özel Ar-Ge ve tasarım merkezlerinin sayısı 1.000'e çıkarılacak.
- Açık kaynak kodlu yazılımların kullanımı yoluyla kamuda bilgi güvenliği ve tasarruflar artırılacak.
- İlaç ve tıbbi cihaz sanayii, raylı sistem ve havayolu araçları, savunma sistemleri, enerji ekipmanları, bilişim ve haberleşme sistemleri alanlarına öncelik verilecek.
- Proje bazlı teşvik sisteminin tanıtımına ağırlık verilecek, başta petrokimya sektörü olmak üzere büyük ölçekli stratejik yatırımlar desteklenecek.
- Yerli marka otomobil destek programı hayata geçirilecek.
- Su kanunu çıkarılacak, meralar girişimcilere tahsis edilecek.
- Büyük ölçekli yatırımlara uygun yer tahsisi kolaylaştırılacak.
- KOBİ'lerin finansmana erişimini kolaylaştırmak üzere banka teminat mektubu yerine Kefalet Sigortası kullanabilmesine imkan sağlayacak düzenleme oluşturulacak.
- TODAİE, pratik eğitimler veren, kamuya personel yetiştiren, kamu personeli yetiştirme merkezi olarak yeniden yapılandırılacak.

BÜYÜME VE ENFLASYON

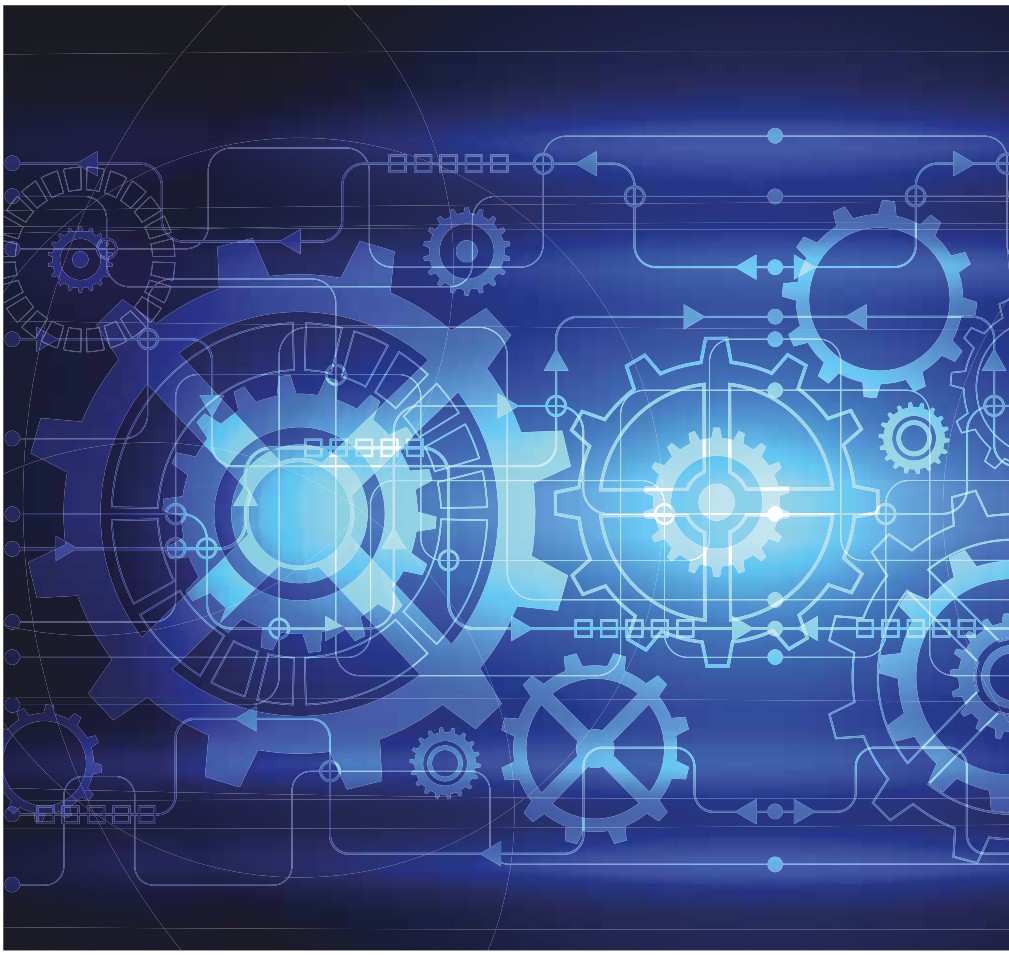
	2016	2017 PROGRAM	2017 REVİZE	2018	2019	2020
GSYH Büyümesi (%)	3,2	4,4	5,5	5,5	5,5	5,5
GSYH (Milyar TL)	2.609	2.404	3.035	3.446	3.872	4.321
Kişi Başına Milli Gelir ($)	10.883	9.529	10.579	11.409	12.100	13.024
Kişi Başına Milli Gelir (SAGP, $)	24.636	21.367	26.140	27.915	29.804	31.774
TÜFE Yıllık Artış Hızı (%)	8,5	6,5	9,5	7,0	6,0	5,0

yatırımları 1.5 puan, net ihracat ise pozitif 0.8 puan katkı verecek. Sektörler açısından bakıldığında ise hizmetler 3.4 sanayi 1.1 tarım 0.3 puan katkı verecek.

Bakan Elvan, kapasite kullanım oranının yüzde 80'e yaklaşması, stoklardaki azalma nedeniyle sanayi yatırımları yönünden artış beklemeleri yanında, toplam faktör verimliliğinde de yükseliş beklendiğini söyledi.

Basın toplantısında konuşan Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, bir soru üzerine jeopolitik risklere direnç sağlamak istediklerini belirterek, "Maliye Bakanımızın açıkladığı tedbirlerin olası şoklara karşı bünyeyi güçlendirmek için olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye küresel krizi öyle (tedbirlerle) aştı, FETÖ darbe girişimini öyle aştı. Riskleri yönetiyoruz. Her zaman için gelecekteki şoklara karşı bünyemizi güçlendireceğiz" dedi.

Bakan Şimşek, bütçe ve OVP'nin hükümetin popülizm tuzağına düşmediğini gösterdiğini söylerken, Türkiye'yi bir üst gelir grubuna taşımayı hedeflediklerini açıkladı.

Sıkı para politikası devam edecek

Bakan Şimşek, OVP'yi sunarken ise enflasyonda belirgin bir düşüş oluncaya kadar sıkı para politikasının süreciğinin altını çizdi. Mali disiplinin korunduğunu belirten Bakan Şimşek, yönetilebilir bir bütçe ve cari işlemler açığı olduğunu, bunu sürdürülebilir bir

ÖDEMELER DENGESİ

	2016	2017 PROGRAM	2017 REVİZE	2018	2019	2020
İhracat (Fob)	142,5	153,3	156,5	169,0	182,0	195,0
İthalat (Cif)	198,6	214	222,0	237,0	253,0	272,0
Dış Ticaret Dengesi	-56,1	-60,7	-65,5	-68,0	-71,0	-77,0
Seyahat Gelirleri	18,7		20,0	23,0	26,0	29,0
Cari İşlemler Dengesi	-32,6	-32	-39,2	-40,0	-40,9	-41,9
Cari İşlemler Dengesi/GSYH (%)	-3,8	-4,2	-4,6	-4,3	-4,1	-3,9

TEMEL BÜTÇE GÖRÜNÜMÜ (MERKEZİ YÖNETİM)

	2016	2017 PROGRAM	2017 REVİZE	2018	2019	2020
Toplam Harcamalar	584,1	645,1	673,7	762,8	838,5	912,9
Faiz Dışı Harcamalar	533,8	587,6	616,2	691,1	753,5	816,9
Faiz Harcamaları	50,2	57,5	57,5	71,7	85,0	96,0
Toplam Gelirler	554,1	598,3	612,0	696,8	765,3	842,3
Vergi Gelirleri	459,0	511	520,5	599,4	663,9	730,5
Diğer Gelirler	95,1	87,3	91,6	97,4	101,4	111,8
Bütçe Dengesi	-29,9	-46,9	-61,7	-65,9	-73,2	-70,5

büyüme ile destekliklerini kaydetti.

Kalkınma Bakanı Lütfi Elvan, OVP'nin bütün bileşenlerinin büyüme ve istihdama odaklandığını belirterek, yatırımlar açısından petrokimya, ilaç, yazılım, savunma sanayii, biyoteknoloji, nano teknoloji alanında belirlenen 8-10 alanın araştırma merkezleriyle destekleneceğini ve bu alanlara yönelik ticarileşmeyi destekleyecek politikaların uygulanacağını kaydetti.

Maliye Bakanı Naci Ağbal da gerek OVP'de gerekse bütçe hazırlanırken mali disipline önem verdiklerini belirterek, "2018 bütçesi büyümeye destek verecek. Yatırıma, üretime, hizmet, sanayiye destek verecek. Türkiye karşı karşıya olduğu jeopolitik riskleri yönetecek ve getirdiği riskleri karşılayabilecek güce sahip. KGF bütçe yansıması devam edecek. Özel sektör yatırımlarını desteklemeye devam edeceğiz. Eximbank üzerinden destek devam edecek. Esnaf sanatkara destek sürecek. Mazot desteği çiftçiye devam edecek. Yukarı yönlü harcama baskılarını yönetebilmek ve mali disiplini sürdürebilmek için tedbirler aldık, alacağız. 2018 için mali disiplin çıpası olarak kullanacağız" dedi.

2018-2020 OVP TEMEL GÖSTERGELER VE 2017 REVİZE YIL SONU TAHMİNLERİ

BÜYÜME	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
GSYH (Milyar TL)	3.035	3.446	3.872	4.321
GSYH (Milyar Dolar)	847	923	988	1.074
SAGP'ye Göre Kişi Başı Milli Gelir (Dolar)	26.140	27.915	29.804	31.774
GSYH Büyümesi	5,5	5,5	5,5	5,5
Toplam Tüketim (Sabit Fiyatlarla Yüzde Değişim)	4,4	3,9	4,2	4,1
Top. Sabit Sermaye Yat. (Sabit Fiyatlarla % Değişim)	4,8	5,5	5,9	5,9
Toplam Yurtiçi Tasarruf/GSYH	25	25,5	26,1	26,5
Top. Nihai Yurtiçi Talep (Sabit Fiyatlarla % Değişim)	4,5	4,4	4,7	4,6
Net İhracatın Büyümeye Katkısı	1,3	0,8	0,7	0,7
İSTİHDAM				
Nüfus(Bin Kişi)	80.092	80.893	81.677	82.447
İş Gücüne Katılma Oranı (Yüzde)	52,7	53,4	54,1	54,7
İstihdam Düzeyi (Bin Kişi)	28.152	29.193	30.281	31.369
İstihdam Oranı (Yüzde)	47	47,8	48,7	49,5
İşsizlik Oranı (Yüzde)	10,8	10,5	9,9	9,6
DIŞ TİCARET				
İhracat (Milyar Dolar)	156,5	169	182	195
İthalat (Milyar Dolar)	222	237	253	272
Ham Petrol Fiyatı-Brent (Dolar/Varil)	52	54,5	57,5	60
Enerji İthalatı (Milyar Dolar)	35	42	45	49
Dış Ticaret Dengesi (Milyar Dolar)	-65,5	-68	-71	-77
İhracat/İthalat (Yüzde)	70,5	71,3	71,9	71,7
Dış Ticaret Hacmi/GSYH(yüzde)	44,7	44	44	43,5
Seyahat Gelirleri (Milyar Dolar)	20	23	26	29
Cari İşlemler Dengesi (Milyar Dolar)	-39,2	-40	-40,9	-41,9
Cari işlemler Dengesi/GSYH (Yüzde)	-4,6	-4,3	-4,1	-3,9
Altın Hariç Cari İşlemler Dengesi/GSYH(Yüzde)	-3,7	-4,2	-4	-3,7
ENFLASYON				
GSYH Deflatörü	10,3	7,6	6,5	5,8
TÜFE Yıl Sonu (Yüzde Değişim)	9,5	7	6	5

Sektörel vergi indirimleri uzatılmayacak

Maliye Bakanı Naci Ağbal, mobilya, konut ve beyaz eşya sektörüne yönelik uygulanan KDV-ÖTV teşviklerinin süresinin Eylül ayında sona ereceğini ve uzatılmaması yönünde karar alındığını söyledi. Maliye Bakanı Ağbal, bu teşviklerin canlanmayı sağlamak amacıyla yürürlüğe konulduğunu ve amacına ulaştığını belirtti.

Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek altın sertifikası ihracına yönelik olarak yaptıkları çalışmanın vatandaşlar açısından önemli bir avantaj sağlayacağını söyledi. Bakan Şimşek bir soru üzerine "Temkinli tahminlere göre yastık altındaki altın 100 milyar dolar. Hazine bir miktar maliyete katlanarak atıl duran altını sisteme sokmak istiyor. Vatandaş için getirisi yüksek. İyi bir kampanya yapacağız. Altını getireceksiniz yıllık yüzde 2.4 getiri sağlanacak. Dönem sonunda da altın alacaksınız. Büyümeyi iç finansmanla sağlayacak bir yol arıyoruz. Bu kısa vadeli bir bakış değil. Uzun vadeli finansman nasıl oluşturulabilir ona bakıyoruz" dedi.